

Redactori: Florin Caragiu și Adrian Radu

Coperta: Mona Velciov

© Editura Platytera, 2005,
pentru prezenta versiune românească.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Starețul Zaharia, de la Lavra Sfintei Treimi:
minunatele fapte și învățături. - Ed. a 2-a. - București:
Platytera, 2009
ISBN 978-973-1873-16-9

281.93 Zaharia
929 Zaharia

Copilăria, adolescența, tinerețea

Starețul s-a născut în anul 1850, la 2 septembrie. La Botez a primit numele de Zaharia, în cinstea prorocului lui Dumnezeu Zaharia, tatăl sfântului Ioan Botezătorul. Părinții lui Zaharia erau țărani, foști iobagi ai lui Narâșkin. Trăiau în îndestulare, erau „ei înșiși stăpâni”, după cum se spunea pe atunci. Locuiau în gubernia Kaluga și aveau unsprezece copii. Zaharia a fost cel din urmă născut. Mulți dintre frații și surorile sale după trup au murit.

Zaharia nu s-a născut acasă, ci la câmp. Mama lui, Tatiana Minaevna, a muncit până în ultima clipă înainte să nască. Ea a plecat la câmp, singură, pentru a usca linariță, și când i-a sosit sorocul, fără nici un ajutor din partea cuiva, a adus pe lume un copil de parte bărbătească. Era foarte frig. Neavând cu ce să învelească pruncul, l-a așezat în poală și l-a adus acasă.

Tatăl lui Zaharia, Ivan Dmitrievici, era un om credincios. El mergea adeseori la biserică și se ruga cu sârguință. Era priceput la treburile gospodăriei, însă avea un mare neajuns: bea mult, și

în această stare fiind, își insulta soția, cu toate că din fire era foarte blând.

Uneori, când se îmbăta, îi spunea fiului său: „Zahar, o să-ți aduc un cadou”. „Nu-i nevoie, ești beat”, îi răspundea fiul său în vârstă de șapte ani, care simțea din copilărie repulsie față de tot ce era imoral și rău. „Potlogarule, oare se poate să-i răspunzi așa tatălui tău?”, îl atenționa mama.

Trebuie să spunem că mama lui Zaharia avea o viață dreaptă în fața lui Dumnezeu. Pe toți îi ajuta și îi iubea, iar celor săraci le dădea pâine, carne și alte alimente. Nu cruța nimic pentru săraci. Le dădea, de asemenea, și sfaturi. Fără sfaturile ei, nici nu se căsătoreau. Trebuia să te sfătuești în toate cu Tatiana Minaevna și să faci astfel precum te îndruma ea. Se bucura de o mare autoritate și stimă între consăteni.

Pe fiul său l-a educat tot așa, încât să-și ofere mereu ajutorul celor săraci și năpăstuiți. Uneori, jucându-se cu copiii, i se făcea foame. Mama sa îi dădea o pâine mare și rotundă și-i spunea: „La început servește-i pe prietenii tăi, iar apoi să mănânci și tu”. Aceste cerințe ale mamei evlavioase s-au înrădăcinat foarte repede în inima gingașă a copilului.

Uneori, plecând să facă negoț cu semințe și mere, tatăl lui Zaharia își lua cu sine fiul. Însă abia ce se îndepărta tatăl, că fiul său începea să le dea săracilor din marfă, fără să le ceară nici un ban. Adeseori îi chema el însuși pe cumpărători și le dădea totul cu dărnicie.

Copiii îl iubeau pe blândul Zaharia și l-au poreclit „popa”. „Vom construi în câmp o biserică, iar tu, Zaharia, vei fi preotul nostru și ne vei cununa”, îi spuneau tinerii săi prieteni.

Copilul neobișnuit

Mama își iubea copilul din tot sufletul. Abia ce a împlinit vârsta de șapte ani, băiatul a început să fugă din casa părintească pe câmp, în pădure și dispărea pentru câteva zile. Iar atunci când mama sa îl găsea, după un timp, noaptea pe furiș, fugea iarăși în pădure.

Se adâncea în aceasta, se urca într-un vârf de brad și stătea în singurătate, cugetând la cele dumnezeiești. Toată noaptea o petrecea în copac, fără să coboare. Era atras către o viață singuratică, pustnicească. În toate aceste zile, nu mânca nimic altceva decât rădăcinile unor plante. Și astfel, inima lui de copil s-a umplut de bucurie sfântă și râvnă pentru Dumnezeu.

Când se lumina puțin, cobora din brad, iar dacă observa că se apropie cineva, se urca din nou.

Mama sa era foarte îngrijorată de dispariția vreme de câteva zile a copilului ei drag, și îl căuta peste tot, suferind mult. Într-un sfârșit, s-a hotărât să meargă la preotul locului și să-i ceară sfatul.

Părintele avea în jur de o sută de ani. Era un preot blând, milostiv, care vindeca pe bolnavi și izgonea dracii. Pentru smerenia sa, părintele Alexie a primit de la Dumnezeu darul clarviziunii.

Când Tatiana Minaevna a ajuns împreună cu fiul ei la preot, a început să plângă: „Părinte Alexie, un singur fiu mi-a rămas, pe alți cinci i-am înmormântat, și nici acesta nu va supraviețui, fuge de acasă și se ascunde zile întregi în pădure”.

Atunci părintele Alexie s-a rugat și Dumnezeu i-a dat să vadă în sufletul copilului. „Nu plânge”, i-a spus el mamei, „copilul îți va aduce mare bucurie, însă nu va fi stâlpul familiei, ci călugăr, și va trăi până la adânci bătrâneți”.

Când Zaharia a împlinit vârsta de șaisprezece ani, a fost trimis în oraș să lucreze rogojini. Carte nu a învățat deloc. La scurt timp după plecarea fiului, mama s-a îmbolnăvit și a căzut la pat.

Simțindu-și aproape sfârșitul, i-a binecuvântat pe toți și i-a spus fiicei sale: „Maria, mi-am luat rămas bun de la toți, doar pe Zaharușka nu l-am binecuvântat; când o să-mi binecuvânteze fiul, atunci o să mor. O să-l rog pe Dumnezeu să-mi amâne ceasul morții, iar voi aduceți-l aici”. Au plecat după Zaharia și s-au întors noaptea târziu. Sora sa l-a chemat la căpătâiul muribundeii. „Mamă, îl recunoști?”. Fiul a început să plângă. Iată cum descrie starea această întâmplare.

De dimineață, Maria și Anisia au plecat în sat. „Așează-te lângă mine, doar de tine mi-e milă...”, a

spus mama. „Zaharușka, iată ce ispite o să ai, ascultă: multe fete or să vrea să se căsătorească cu tine, tu însă să nu te căsătorești. Și din satul nostru și din satul vecin vor fi...”, și le-a numit pe nume. „Ține minte, dacă o să mergi la mănăstire, o să mă bucur. Tatăl tău o să te silească spre o viață de familie, tu însă să nu-l ascuți. Părintele Alexie a spus că vei fi călugăr”.

Apoi, mama a luat icoana Maicii Domnului de la Kazani, pe care o cumpărase pe când Zaharia avea opt ani, și l-a binecuvântat. „Iată călăuzitoarea ta”, i-a spus mama, arătându-i icoana Maicii Domnului. Apoi, a poruncit ca fiicele, care se întorseseră între timp din sat, să aprindă focul, să facă mâncare și să-l hrănească pe fiul ei drag, ca pe urmă să-l ducă din nou în oraș.

„Nu plânge, Zaharușka”, îl liniștea mama, „nu plânge, nu vreau să te doară ochii, nu vreau ca ochii tăi albastrei să se înroșească... pleacă, și să nu te întorci prea devreme... va veni tatăl tău să te aducă acasă, tu însă, rămâi acolo și muncește: în timpul înmormântării mele, roagă-te înlăuntrul tău, iar de sicriu să nu te apropii...”

Astfel, ascultând cuvintele celei dragi, Zaharia și-a luat rămas bun și a plecat.

Primele minuni

În momentul în care Tatiana Minaevna și-a dat sufletul, Zaharia a simțit cum o mireasmă minu-

nată de tămâie l-a învăluit: „A murit mama...”, a spus și a început să plângă. Spre dimineață, a fost anunțat că mama sa, liniștită și împăcată, a trecut la cele veșnice. Ea nu voia să-i vadă pe draci și i-a spus fiicei: „roagă-te și stai lângă mine, căci mă tem de draci, v-am reținut din cauza lui Zaharușka, altfel aș fi murit mai devreme”. Însă fiica ei s-a speriat și a plecat. Atunci, mama s-a ridicat puțin, a însemnat cu semnul crucii perna, s-a însemnat cu semnul Sf. Cruci și și-a dat duhul.

Ulterior, când Zaharușka a devenit stareț, povestea cum, discutând cu dracul, l-a întrebat: „Sunt oare creștini la voi în iad?” „Cum să nu fie”, i-a răspuns dracul, „și tatăl tău a fost, însă ni l-ai luat prin milosteniile tale făcute pentru sufletul lui, și prin rugăciune” „Și mama?” „Mama nu a fost, ea a umplut tot drumul cu bucăți de pâine, n-am văzut pe unde a trecut, cu toate că o urmăream cu atenție”.

Sfârșitul Tatianei Minaevna a fost la 31 octombrie. Starețul Zaharia spunea de multe ori: „Cine se va ruga pentru părinții mei, Tatiana și Ioan, pe acela Însuși Dumnezeu îl va milui”.

Când s-au împlinit patruzeci de zile, Zaharia se grăbea foarte mult să ajungă casă. Neavând haine călduroase, el a pornit aproape dezbrăcat, având de străbătut o distanță de șapte verste. Era foarte ger, mai bine de - 30° C și un vânt puternic. Obosind foarte tare, s-a așezat în drum și a adormit. A dormit timp de vreo trei, patru ore.

Deodată aude o voce poruncitoare. Îl trezea Îngerul păzitor: „Ridică-te, e timpul să pleci”. Cuvin-

tele s-au repetat de câteva ori, până când Zaharia s-a trezit și a conștientizat tot pericolul. S-a ridicat și a pornit. Și deodată i s-a făcut cald, ca și când cineva l-ar fi încălzit, ca și când ar fi fost vară. Faptul că Zaharia n-a înghețat în timpul somnului său îndelungat pe un ger atât de cumplit a fost cu adevărat minunea milostivirii lui Dumnezeu.

Cum s-a întâmplat să nu se căsătorească Zaharia

După moartea mamei, așa cum i-a prezis ea, s-au năpustit asupra lui Zaharia ispitele: au început să-i fie propuse diferite fete pentru ca să-și aleagă dintre ele o soție. El le tot refuza. Încerca să se îndepărteze de căsătorie prin toate metodele. Într-un sfârșit, la porunca tatălui, l-au dus pe Zaharia să vadă o nouă pretendentă.

A venit după el un bătrânel și l-a dus la douăzeci și cinci de verste depărtare de casa părintească. „Ah! Ce nepoată harnică am, nu vrei să te însori?”. Zaharia s-a învelit în blană și tăcea. Într-un sfârșit, s-au apropiat de porți. „Deschideți porțile!”, a strigat bătrânelul. „Tu ești, bunelule?”. „Da, și-am adus mirele, vino să-l vezi”. Auzind acestea, fata a luat-o la fugă... Peste un oarecare timp, a venit vecina: „Anastasia Maximovna e la noi, căci vacile n-au venit, și le așteaptă...”.

Au servit cina. Logodnica a venit și s-a așezat lângă tatăl ei, având fața acoperită cu un batic. După cină, în timp ce-i scoteau tatălui cizmele, Zaharia i-a spus: „Nu vreau să mă căsătoresc, ce mai e și asta, își ascunde fața. Doar n-am venit să văd baticul”. În ziua următoare, mama fetei făcea clătite, se pregătea masa... Anastasia Maximovna și-a lepădat baticul. Și a îndrăgit-o Zaharia. I-au lăsat împreună pentru câteva minute. „O să te căsătorești cu mine?”, a întrebat-o Zaharia. „Da”, a răspuns fata.

Însă treburile nu prea au mers, astfel încât timp de o jumătate de an, Zaharia nu a reușit să se căsătorească. A început să-și viseze logodnica, îmbrăcată frumos, care parcă îi zicea: „De ce nu te căsătorești?” Iar el răspundea: „O să mă căsătoresc, o să mă căsătoresc. Vezi doar să nu te căsătorească cu altcineva”.

Din cauza tuturor acestor gânduri, Zaharia a slăbit foarte mult. Trecând odată pe la sora sa, aceasta l-a întrebat: *Ce se întâmplă, ai devenit atât de slab?! Fratele îi răspunde: „Am douăzeci de ani, e timpul să mă căsătoresc. Îmi gătesc singur și mănânc o singură dată pe zi. Tata insistă să mă căsătoresc mai repede. L-am rugat timp de trei ani să-mi dea voie să plec la mănăstire, dar nu e de acord, iar acum o tot visez pe logodnica mea. Cred că o să mă căsătoresc”.*

Sora lui Zaharia, Maria, era căsătorită și mult mai în vârstă decât el. Îndrumată de Dumnezeu, i-a răspuns: „O să mergi, frate, pe o altă cale, acestea

toate sunt doar ispite. În această noapte, Zaharușka, soarta ta va fi hotărâtă. Când o să te culci, însemnează-ți patul cu o cruce mare, la cap și la picioare și prin părți... Atunci, o să vezi ce o să se întâmple”.

Zaharia a făcut întocmai și a dormit liniștit. Iar spre dimineață a avut un vis: o femeie, înveșmântată într-o mantie albă ca zăpada, intră la el în cameră, îi face trei plecăciuni către icoane și-i spune: „De ce ai hotărât să te căsătorești? Nu, să nu te căsătorești. Vei fi călugăr. Îți amintești, mama te-a binecuvântat să pleci să te închini la Maica Domnului cea cu trei mâini, aflată în localitatea Belâe Berega. Așa să și faci. De această dată, tatăl tău îți va îngădui să pleci”.

Zaharia a recunoscut-o, deodată, pe Mijlocitoarea întregului neam omenesc, Preacurata Pururea Fecioară și Maica lui Dumnezeu. Sufletul i s-a liniștit și a simțit o mare bucurie, ca și când ar fi scăpat de o durere interioară, și s-a însănătoșit pe deplin.

Fuga la mănăstire

În dimineața Sâmbetei lui Lazăr, el i s-a adresat tatălui său: „Dă-mi voie să plec la Belâe Berega, la Maica Domnului cu trei mâini. Mama a făgăduit în mod solemn să meargă acolo să se închine, însă n-a reușit să-și ducă la bun sfârșit promisiunea. M-am ho-